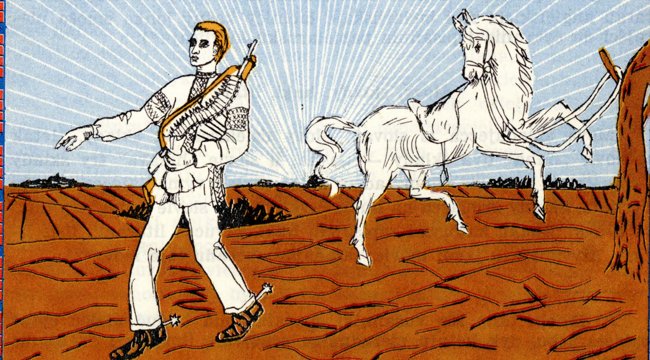
SIAŬBIT

LITOUSKI / BIEŁARUSKI 2-MIESIAČNIK
THE LITHUANIAN★WHITERUTHENIAN 2-MONTHLY

ADZINACCAĆ PRYKAZAŃNIAŬ RAZVIEDČYKAŬ

Kažnaja kraina maje svaich razviedčykaŭ. Jany končać svaje fachovyja školy, u katorych vučacca rožnych movaŭ i vysyłajuć da krainaŭ, jakich dobra movu znajuć. Adna dziaržava nakazavaje zachoŭvać nastupnyja prykazańni: 1. Maŭčy jak mohiłka. Hutarkavaść pahražaje śmierciaj. 2. Nikoli nie nasi pry sabie zapiskaŭ. Jany bolej niebiaspiečnyja ad aktu askaržeńnia. 3. Nikoli nie nasi pry sabie bolej, jak adzin chvałšyvy pašpart. 4. Nie naviedyvaj taho samaha pamieškańnia bolej dvuch razoŭ. 5. Zaŭsiody siadaj plačyma da ściany, kab mieć šyrokaje pole absarvacyi. 6. Nia vypirajsia machlarstva i ašukanstva, kali hetaha vymahaje tvajo zadańnie. 7. Nikoli nie kažy jak praŭdziva nazyvaješsia. Całkom użyvisia u rolu, da jakoj ty vyznačany. 8. Budź aščadny, umiarkovany i paŭstrymany, bo niamožna tabie „papaści u voka". Dobraja maska varta bolej ad bahatyrstva u viaźnicy. 9. Budź cikavy jak dniaŭnikar. Navat pazorna nie važnaja viestka moža ciabie zavieści na dziaržaŭnyja ślady tajnicy. 10. Žančyny, alkahol i hazard mohuć aznačać tvoj kaniec, kali niepryjacielskaja razviedka daviedajecca ab tvaich słabaściach. 11. Prytomnaść umysłu, apanavańnie i umiełaść prytarnavacca taksama važnyja, jak znańnie techniki, jakoj učyŭsia u razviedčaj škole. Praktykuj hetyja prykmiety štodzień. Małaja niaŭvaha moža tabie kaštavać žyćciom. — „Gv. Pol."

Padobna brešać i hryzuć za dźviery

Nieintelihientnyja sabaki na Biełarusi, kali ich z chaty vyhaniali. Nieintelihientnyja ex-kleryki, kali ich z seminaryi vyhaniali. Nieintelihientnyja ex-katoliki, kali znajchodziacca pad dźviarmi Ekklezii.

Čałaviek musić mieć adpadki, bo inakš pamior-by, abo zaśmiardzieŭsia-b. Ekklezija musi mieć adpadki, inakš miełab zašmat u sabie smurodu.

Najbolšaje niaščaście Japonii narkotyki. U hetym kraju pierarablajecca syravina, pieravažna pryvožanaja z Honkongu i Okinavy. Až 50% narkotykaŭ vyvozicca u Z.H.A.

Na „Siaŭbit" atrymana: Ad Rev. U. Sałaŭja 14 dalaraŭ, Sp. K. Mierlaka 5 dal., Spadaryni B. Levandowskaj 1 dal., Sp. Mikoła Kuruzia 1 dal., za pradanyja 1, 25 c., N. N. 11,09 c., sp. J. G. 5 dal., X. F. Č. 100 dal., H. N. 5 dal. Usim ščyry dziakuj.

SIAŬBIT The SOWER

Vialika-Litoŭski (Biełaruski) dvumiesiačnik

The Great-Litvanian (Whiteruthenian) bimonthly

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, New York, U.S.A.

Časapis Katalicka-Hramadzki

1961, sakavik-krasavik Nr. 2 (19) March-April, 1961

Padpiska na hod 70 centaŭ, cana adnaho ekzemplaru 15 c.

Adress: Rev. F. Czerniawski, 118 Market St., Amsterdam, N. Y., U. S. A.

DZIELA ŚVIATAHA VIALIKADNIA REDAKTAR USIM ŽADAJE
VIASIOŁAHA ALLELUJA!

Viasioły dzień dla nas nastaŭ,
Jakoha cełу śviet žadaŭ;
Siahońnia Chrystus z hrobu ustaŭ!
Alleluja, Alleluja, Alleluja!

Karol Niabiesny k nam prybyŭ,
Jak ćviet na soniejku zaćviŭ,
Pa śmierci z nami znoŭ zažyŭ!
Alleluja . . .

Piakielnu nietru zvajavaŭ,
Usieńkich złydniaŭ pakanaŭ,
A hrešnym łasku daravaŭ.
Alleluja . . .

Vitaj, žadany nam, vitaj!
O Chryście, nas nie pakidaj,
Z piakielnaj mocy vybaŭlaj.
Alleluja . . .

Da troch dzion u atchłani pravioŭ,
Tam paciašaŭ śviatych Ajcoŭ,
Paśla z saboju ich pavioŭ.
Alleluja . . .

Jakuju-ž radaść mieli u ćmie,
Jak Zbaŭcu ubačyli u siabie,
Jakoha zdaŭna ždali usie.
Alleluja . . .

A tyja, što-da-adnaho,
Jak Zbaŭcu ubačyli svajho,
Zahavaryli da Jaho:
Alleluja . . .

Na treci dzień Sam z hrobu ustaŭ
Piačaciaŭ na't nie pačapaŭ,
Na stražaŭ žudki strach napaŭ.
Alleluja . . .

NA URAČYSTAŚĆ ZMIERTVYCHPAŬSTAŃNIA JEZUSA

„Voś dzień, katory ździeiŭ Pan: davajcie viesialicca i radavacca u im" (Ps. 117, 24).

Pa doŭhim sarakadziennym poście dačakalisia pryhožaści vialikadniavaj. Źmiertvychpaŭstańnie Jezusa uvažajecca u Ekklezii za najbolšaje śviata. Liturgija siahodnašnaha dnia, dy usiaho akresu vialikadniavaha, nastrojena na viasioły, triumfalny ton. Najlepšym hetaha — vyraz u graduale ź siahodniašniaj imšy: „Voś dzień, katory ździeiŭ Pan: davajcie viesialicca i radavacca u im!" — Nia vykarastajem naležna łaskaŭ vialikadniavych, kali radaść naša budzie tolki vonkavaja, ź nizkich, dačasnych vypłyvajučaja impulsaŭ. Razchodzicca siahodnia Ekklezii ab viasiellach hłybiejšych, ab takich, katoryja vypłyvajuć na uvieś układ žyćcia, jaki kiruje usimi učynkami, — razchodzicca ab viasiellach nadpryrodnych, unutranych i tryvałych.

Za Božaj pomačaj pryhledzimsia takomu viasiellu.

I. Impulsy. II. Najistotniejšyja umovy.

I. Impulsy. — Radujmasia i viasialimsia! .. Ja nie prazorlivy, mima hetaha u šmat vašych hałovach i sercach spaściarahaju adnu myśl, katoraja supraciŭnaja duchu siahodniašniaj uračystaści: Ci mahčyma radaść? Tolki biady i smutku vokała! Na śviecie nie supakoj, niejkaje dzivosnaje burleńnie, ustrasieńni padziemnyja . . . šmat biezraboćcia . . . niapeŭnaść zaŭtra . . . — A ja sam ci-ž mahu ščyra viasialicca? Ciśnie mianie biada, dušać nałohi, nieparadak u haspadarstvach . . . niekataryja majuć u sudzie prykryja spravy . . . złyja

ludzi mianie prašledujuć... A u dušy? U dušy taksama našu nudu. Sumleńnie vykidaje mnie vialikija hrachi, buracca u mianie strašci, nacirajuć spakusy... Nie, nie mahu viasialicca, — heta darma! Mahu tolki u hetych dniach krychu razarvacca, pahulać, na chvilinu zabycca ab chłopatach, ašukać siabie... Ale iznoŭ viernucca daŭnyja chłopaty. — I što mie heta viasiella pamoža?.. Hetak dumajuć siahodnia sotki i tysiačy.

Radašci nikomu uhavaryć ani nakinuć niemahčyma, i ja jaje tabie, bratočku, nie nakidaju. Chaču tolki całkom spakojna padać tabie niekataryja da radašci padstavy, chaču, kab svaje biedy i turboty aśviaciŭ śviatłom, jakoje idzie z hrobu Chrystusa z umieršychpaŭstaŭšaha. — Prymi pad uvahu. Upała toje śviatło na Apostałaŭ, i adrazu admianilisia.

Pastavimsia na ich miejscu, udumajemsia u ich stanovišča ad času apošniaj viačery až da Vialikadniavaj niadzieli... Ci možna sabie vyabrazić, jakoje vielmi bieznadziejnaje jany mieli stanovišča? Usio skončyłasia, usio pachavana! Usie plany i nadziei — u hruzach! Uśmiachałasia im budučynia u karaleŭstvie Chrystusovym, a tut raptam Navučyciel u hrobie... kruhom ich šaleje bura nienaviści.. i niezadaŭha razpačnucca strašnyja prašledavańni vučniaŭ Nazarejčyka... Usiaho vyraklisia dla Chrystusa, spalili usie za saboj masty, prad saboj nia vidziać jaśniejšaha pramieńnia... Pierapałoch, pryhnobleńnie, smutak, hraničačy z rozpačaj.

Ale voś razyjšłasia viestka, što Chrystus z umieršychpaŭstaŭ. A kali viestka spraŭdziłasia, padnialisia i jany na duchu. Usio na lepšaje źmianiłasia: źnikła tryvoha, končyłasia biaździejnaść i niapeŭnaść, razpačaŭsia akres haračaj pracy. Apostoły iduć u śviet, jak śviedki z umieršychpaŭstaŭšaha, jak vymoŭnyja taho cudu ahałašalniki. Ab Jahonaj pieramozie nad śmierciaj, śvietam i hrecham, kaža u svaim kazańniu śv. Piotra Ap. u dniu zysłańnia Śv. Ducha (Dz. Ap. 2, 32; 2, 24; 4, 1, 17, 18). Apostoły uściaž ahałašali z umieršychpaŭstańnie, hetym pabudžajuć Najvyšejšuju Judejskuju Radu da prašledavańnia, katoraj ŭžo nie bajalisia. Śv. Paŭła Ap. kaža ab hetym, stojačy prad areopagiem greckim. Vidzim z taho, što z umieršychpaŭstańnie Chrystusa było Apostołam pačatkam adradžeńnia i žyrałom novaj mocy. Tym samym było jano i dla pieršych chryścijanaŭ u katakumbach. Jak chutka zabylisia jany ab usich niadolach, tolki dziela taho, što uściaž žyli cudam z umieršychpaŭstańnia Chrystusa. — Hety cud nie straciŭ na svajej sile i siahodnia. — Chto pabožna jaho

rozvaža, moža być peŭny, što raniej ci paźniej uzraście u jahonaj dušy daviernaść u dziejańnie Božaha Providu u śviecie. Heta ničoha, što niedavierkam, zdradnikam, kryŭdnikam i ahułam zbradniarom časta lapiej pavodzicca, jak dobrym ludziam! .. Boh dapuščaje šmat niespraviadlivaściaŭ, kab tym bolšym bleskam zajaśnieła kaliś jahonaja ułasnaja spraviadlivaść. Boh dapuściŭ, kab Jaho Adzinarodžany Syn ciarpieŭ, pamier i da hrobu buŭ pałožany, ale užo na treci dzień hrob akazaŭsia pustym; praŭda Božaja zatryufavała u całaj poŭnaści nad ludzkoj fałšyvaściaj! Z časam, kab i najbiedniejšyja z nas dačakalisia svajho tryumfu. — U davieru rodzicca siła i achvota da žyćcia i pracy. Apostoły byli takimi, jak i my, ludźmi, taksama paddavalisia słabaściam. Paśla z umieršychpaŭstańnia Chrystusa novy duch u ich ustupiŭ, tak što pajšli u śviet. Padobnuju siłu nam usim vysłužyŭ Chrystus.

Nia apuščajcie ruk u rospačy, nie paddavajmysia pryhnobleńniu, ale biarymasia da pracy i, jak Apostoły, ź ničoha novaje, lepšaje budujma žyćcio.

Preč iz smutkami, preč z maładušnaściaj! .. Radujmasia!

II. Umovy. Radaść nia prychodzie na paklikańnie. — Samaje pieradumańnie vialikadniavaha cudu jašče nam nia ulije nadziemnaha u dušu viasiella. Čaho-ž tady patreba, kab chacia raz u žyćci zaznać u całaj paŭnacie radaści vialikadniavaj i pieražyć toje, što pieražyvali Apostoły u vialikadnim dniu? Jakija heta umovy hetaha viasiella?

Adkaz na heta pytańnie daje nam śv. Paŭła Ap. Treba adnaho, jon kaža: „Kab my, jak Chrystus ustaŭ z umieršych praz chvału Ajca, tak i my u navaści žyćcia chadzili” (Rom. 6, 4). Navaść, albo adnaŭleńnie žyćcia, jościeka najistotniejšaj umovaj vialikadniovaha viasiella.

Novaje žyćcio moža zaćviści tolki na hruzach złoha staroha. A jakoja-ž było našaje staroje dasiul časovaje žyćcio? — Nia było-ž heta žyćcio uściažnych upadaŭ, paddavańniasia straściam i spakusam, žyćcio chistnaje, na abiedźvie nahi kulhavaje, albo adnačasna na słužbie Boha i niačyścika, dy bolej niačyścika, čym Boha? Nia było-ž heta zvyčajnaje hultajstva, nie achvota da zmahańnia, chadžeńnie pa linii najmienšaha supracivu, ahladańnia na reputacyi sapsutych hetaha śvietu? — Našal, heta usio było! Było i astajecca na dalej! .. A dzie raście pustazielle, tam nia šukajma čystaj pšanicy! Dziela taho ułaśnie nie adčuvajem praŭdzivaha viasiella, tamu tak nam ciažka

uzbudzić u dušy vialikadniavy nastroj, bo našaje serca nie pazbyłosia pryviazańnia da hrechu, što ziamnyja vyparańni pryćmili u nas blesk nieba.

U praciahu apošnich troch dzion Vialikaha tydnia, jak u pryhatavańniu da vialikadniavaj radaści šmat razoŭ kažnaha dnia u śviatyniach adhavaryvali „Zmiłujsia nada mnoju Boža! . .", a u im prośbu: „Serca čystaje stvary uva mnie, Boža! I ducha pravaha, mocnaha uznavi uva mnie" (Ps. 50). — Siahodnia u imšalnaj lekcyi čujem usklik śv. Paŭła Ap. „Dyk ačyście staruju kiślu, kab być vam novaj raščynaj . . . Sviatkujma ady nie na starym kvasie, nie na kvasie złości i padstupu; ale u prašniakoch ščyraści i praŭdy" (Kar. 5, 7-9). I tam i tut adna nota: čystaje serca, pravaść ducha, albo uspasableńnia. — Adnavić życcio, heta, kažučy koratka, značyć pazbycca hrachoŭ i sudziejničać z Łaskaj Božaj. — Pazbycca hrechu možam tolki praz Sakrament Pakuty. Dziela taho volaj Ekklezii jość, kab katalik adbyŭ u časie vialikadniavym Spoviedź śv. i, čystym užo budučy, prystupiŭ da śv. Komunii. Chto hetaha z ułasnaj viny nia vypaŭnić, nie zaznaje praŭdzivaha viasiella i novym hrachom abciažyć svajo sumleńnie. Ale heta tolki pałavina zadańnia. Druhaja pałavina ciažejšaja, palahaje na supracoŭnictvie z łaskaj Božaj.

Božaja Łaska! Chto siahodnia ab joj kłapocicca, chto cenić jaje tak, jak na heta zasłuhoŭvaje? . . Ludzkaja łaska, — o, heta razumiejem, ale Božaja? Čym-ža nam Łaska Božaja? Zrobim małoje paraŭniańnie. Voś visiać u kažnaj śviatyni elektryčnyja lampy, a čamu ciomna? Bo nia majem toku! Kali-b byŭ elektryčny tok, chapiła-b adzin mały ruch ruki: pakrucić mały kontakt, i śviatynia napoŭniłasia-b śviatłom. A ciapier hetyja lampy niaŭžytečnyja. — Niaŭžytečny taksama čałaviek, katory samaachvoča pazbyvajecca Łaski Božaj. U dušy jahonaj ciomna i pusta. Šmat dobrych učynkaŭ, katoryja vypaŭniaje, hinuć biez zasłuhi. A davoli jamu zrabić adno małoje napružańnie: ulić Łasku Božuju u dušu, a zaraz usio u joj źmienicca na lepšaje. Najciažejšyja spravy vydaducca jamu lohkimi, najbolšyja achviary jaho nie zraziać!

Ciapier razumiejem Śviatych, katoryja šmat ciarpieli na ziamli, a mima hetaha byli zaŭsiody viasiołyja. Vymiaŭšy z dušy hrech, heta jość pazapalać u joj usie lampy Łaski Božaj, u ich tady śviatle usia niadola dačasnoha życcia nabiare zusim inšaha značeńnia. Taki śv. Francis z Asyžu z radaściaj vitaŭ chvarobu, a umiraŭ iz śpievam na vusnach. Našyja klaštary, adpaviedna viedzianyja i siahodnia ciešac-

ca ź viasiołaha uspasableńnia svaich žycharoŭ. Razpalajma-ž i my u dušach ahoń Božaj miłaści, pačynajma-ž sapraŭdna nad saboj pracavać, adnaŭlajmasia ducham, a uraz razchmuracca zasuplenyja abličča, pierastanuć narakańnia na ciažkija časy, na ciažkaści i trudy štodziennaha žyćcia! „Tym, katoryja miłujuć Boha . . . usio dapamahaje da dobraha.

X. Dr. Ild. Bobič

Nia tolki iz zvyku, ale i z patreby serca, składaju usim čytačom najlepšaje Vialikdzieniava pažadańnie. Čaho-ž vam budu žadać? Viasiołaha Alleluja! Chaj na kažnaha paasobku i na usich razam spłyvie siahodnia praŭdzivaje viasiella! Chaj nabiaruć badzioraści usie cierpiačyja i prašledavanyja; chaj źhinuć turboty i niadoli, chaj zabłyščać zaślozanyja vočy! Chrystus z Umieršych paŭstaŭ! Z umieršych paŭstańma i my, kab dalej z Chrystusam žyć!

Rev. Dr. Ild. Bobič

ZA BAĆKAŬŠČYNU

Boža, što kališ narody
Na asobki padzialiŭ
I chacieŭ, kab narod kožny
Movaj rodnaj havoryŭ.

Uzhlań-ža na narod biazdolny
Biełaruski, što k Tabie
Hołas cichi, padniavolny,
U pakornaj šle malbie.

Aśviaci naš rozum vieraj,
I nadzieju u dušu, uli,
Dy ahoń lubovi ščyraj
U sercach našych zapali!

Daj, kab zierniatka prabudy
Zalacieła u kožny kut
Biełarusi, kab usiudy
Uzyjšło i tam i tut.

Kab runieła, vypłyvała
Krasavała, naliło
I, naśpieŭšy, u tok niamała
Umałotu pryniasło.

Pamažy-ž nam, Boža miły,
Prabudzicca da žyćcia,
Udziali parady, siły,
Kab nia źbilisia z pućcia.

Dyk žyvi-ž Ty i krasujsia,
Naša Maci, Biełaruś,
Da krajoŭ čužych raŭnujsia,
Iści dziaciej k sabie prymuś.

Chaj biarucca da raboty,
Dom narodny budavać,
I bahaciacca u cnoty,
Kab paśla im raj dastać.

NAŠA MINUŬŠČYNA

My nia žyli, jak žyvuć ludzi
Haścincam ščaścia niechadzili,
Nia znali ŭciechi našy hrudzi,
Viankoŭ my słavy nie nasili.

My ŭ paniżeńni, u viečnym trudzie,
Z dniom kožnym słabšyja na sile,
Biascelna pa kalučaj hrudzie
Błudzili, horasna błudzili.

Bydłom asudžany buŭ valacca
Syn svajho kraju, rodnych miežaŭ;
Kali-ž chto ŭzdumaŭ pračychacca,
Kurhan prybaviŭ tolki śviežy.

Chacieŭ chto pieśniaj adazvacca,
Hłušyŭ chaŭturny voklik ź viežy;
Z niahodaj musili zmahacca,
Jak tyja vierby na ŭźbiarežžy.

Janka Kupała

MALITVA

O, Boža pravy, litaścivy,
Stvaryciel nieba i ziamli!
Naš kraj harotny Biełaruski
Tvajej apiekaj abyjmi.

Viarni ludziej našych z Sibiru,
U siamju adzinuju złučy;
Pravadyroŭ sumlennych, mudrych
Narodu našamu paśli.

Kab žyć mahli my ŭ volnym krai,
Jak našy praščury žyli;
Kab zhoda, łaska i spahada
Pamiž ludziami znoŭ byli.

Budź litaściŭ da nas, Mahutny,
Za prahrašeńni nie karaj,
Viarni nam Baćkaŭščynu našu,
Viarni ludziej u rodny kraj.

H. N.

DZIELA BIEŁARUSKAHA NARODNAHA ŚVIATA PRAHAŁAŠEŃNIA NIEZALEŽNAŚCI BIEŁARUSI REDAKTAR „SIAŬBITA" PIERASYŁAJE BIEŁARUSAM PAŽADAŃNI ŠČAŚLIVAJE PRACY NA NIVIE NACYJANALNAJ I U ŽYĆCIU ASABISTYM.

AB CHARAKTARACH

Na padstavie śv. Piśma Staroha Testamentu

1. Voźmiem u ruki śv. Piśmo Staroha Zapavietu, a znajdziem na pieršych bałonkach, što užo z pieršymi ludźmi pryjšło na śviet klikańnie ab charaktarach. U pieršaj knižcy, Rodu, jość tak napisana: „Ad pačatku P. Boh zaščapiŭ raj ščaścia, u katorym stvaryŭ čałavieka... uziaŭ P. Boh čałavieka; pasialiŭ u raju zadavaleńnia, kab nahladaŭ i pilnavaŭ jaho”. I było tam dobra čałavieku, mieŭ nieśmiarotnaje nie ciarpiučaje cieła, byŭ abdaravany darami natury i nadnatury, až adnajčy Eva spakušana praz vuža, prastupiła Božaje prykazańnie, zyrvała sadovinu iz zabaronianaha dreva, jeła dy i Adamu dała i jon jeŭ. Sumleńnia ich niespakojnyje stalisia i pačali chavacca miž rajskimi kustami. Pačuli hołas Božy: „Adam dzie ty?” Adam adazvaŭsia: „Pačuŭ hołas tvoj u raju i spałochaŭsia... i schavaŭsia”. Jamu skazaŭ P. Boh: „Čamu-ž Mianie spałochaŭsia? Peŭnie jeŭ sadovinu z dreva, z katoraha tabie zabraniŭ jeści?” I skazaŭ Adam: „Žančyna, katoruju mnie daŭ za siabroŭku, dała mnie z dreva i ja jeŭ”.

Pastupiŭ Adam niešlachotna, nie pamužčynsku. Vypadała pryznacca da viny i P. Boha pieraprasić, a jon vykručyvaŭsia, zvalaŭ vinu, prynamsia niejkuju čaścinu, na samoha P. Boha, bo daŭ jamu takuju siabroŭku, a apoški Evu na žonku.

Knižka prykazańniaŭ kaža: „Spraviedlivy pierš-najpierš sam siabie vinuje, sam siabie askaržaje”. Adam pastupiŭ inačaj, askaržyŭ žonku; zamiest jaje baranić i zastupacca, jak słabuju istotu, jon uvieś ciažor (pa Bohu) na jaje zvaliŭ. Skažam tady, što pastupiŭ nie pamužčynsku, nie pa rycarsku. Pan Boh za hetaje jaho niešlachotnaje pastupieńnie mocna pakaraŭ. I skazaŭ Adamu: „Ty mužčyna pasłuchaŭ hołasu tvajej žonki i jeŭ z dreva, z katoraha Ja tabie zabaraniŭ jeści: praklataja budzie ziamla u pracy tvajej, ciarniny i asaty budzie tabie radzić... u pocie abličča tvajho budzieš jeści chleb... bo ty z pyłu paŭstaŭ i u pył abviernišsia”. Ale na hetym nie kaniec. Kab Adam nia vyciahnuŭ ruki dy nia zryvaŭ sadoviny z dreva žyćcia i nia jeŭ, vyhnaŭ Adama z raju, a pierad rajem ščaścia pastaviŭ Cherubina z ahnistym miačom.

Jaki ustyd i paniženńie. Užo jamu P. Boh nia vieryŭ, bo pakazaŭ Adam svaju słabaść i dziela taho pastaviŭ pierad rajem Anioła, kab Adama pilnavaŭ... Ci tady nia jość praŭdaj, što užo u pieršym čałavieku pryjšło na śviet klikańnie ab charaktary? Kali-b Adam i Eva

u časie svajej proby, u jakoj ich P. Boh zastaviŭ, akazalisia mocnyja i šlachotnyja z uzhladu na P. Boha i samych siabie, nia mučylisia-b u niavolnictvie i pachiłaściach i nie hladzieli-b na padupady i na niadobrasumlennaści ludzkija.

2. Časy Nojaha i patop. Śviatoje Piśmo apissavaje tak tyja časy: „Prad Boham papsułasia ziamla i napoŭniłasia hańbaj ... A vidziačy Boh, što šmat było na ziamli ludzkoha licha, a usie dumki byli skiravanyja da złoha u kažnym časie, skazaŭ Noju: pryjšoŭ kaniec usiakamu ciełu, bo napoŭniłasia ziamla licham prad abliččam maim, a ja vynišču jaho. Znišču čałavieka, katoraha stvaryŭ, z abličča ziamli; ad čałavieka až da źviaryny ... bo škaduju, što stvaryŭ ... Škadavaŭ, što stvaryŭ čałavieka na ziamli. Tolki siamja Nojaha znajšła łasku u P. Boha. Noj, čałaviek spraviadlivy i daskanalny byŭ i pa Božamu žyŭ ... I vyniščyŭ Boh usio stvareńnie, katoraje było na ziamli, ad čałavieka až da žyvioliny ... i astaŭsia sam Noj i tyja, katoryja ź im byli u marapłavie" (9, Rodu).

Vyniščyŭ P. Boh istoty niahodnyja, sapsutyja, napoŭnienyja pa bierahi usiakaj złościaj i hańbaj, istoty zusim napoŭnienyja źviarynaściaj tak, što Boh, choć biezkaniečna miłaserny i ciarplivy, nia moh daŭžej na usio heta hladzieć. I skazaŭ: „Škaduju, što stvaryŭ čałavieka na ziamli: usio cieła papsavała svaju darohu na ziamli (Rodu). Kalka-ž narakańnia i bolu i žałaści mieścicca u tych karotkich Božych słovach! Jakaja-ž musiła być ahulnaja niahodnaść miž ludziami.

Astaviŭ P. Boh Noju, mužčynu „spraviadlivaha i daskanałaha". Ad Noja „razsiejalisia ludzi pa usiej ziamli ... i dabrasłaviŭ Boh Noju ... i zaklučyŭ ź im sajuz ... bo na vobraz Božy stvorany čałaviek" (Rodu). Ci u tym dabrasłavienstvie Božym, u tym sajuzie z Nojam i u tym prypomnieńniu, što čałaviek jość vobrazam Boha, ci uva usim hetym nia vidzim iznoŭ i nia čujem serdečnaj turboty ab charaktaru? Tamtyja papsutyja zhinuli strašnaj śmierciaj, a ciapier chaj načniecca žyćcio novaje, šlachotnaje, u sajuzie z Boham.

3. Patryjarch Abraham. Ci Sadoma i Gomora za svajo papsućcio nie zasłužyli na takuju karu? Ani 10 ludziej nie znajšłosia u tych miastoch spraviedlivych i šlachotnych! Ci-ž pa siahodniašni dzień Miertvaje Mora, jak žyvaja i viečnaja pamiatka Božaj kary, nia jość hałosnym i vystarčajučym klikańniem ab charaktary?

(Dalej budzie)

AKT 25 SAKAVIKA

Kožnaha hodu naš narod abchodzie svajo vialikaje nacyjanalnaje śviata — Adnaŭleńnia niezaležnaści našaha narodu. — U hety dzień u 1918 h. naš narod praz vusny svajich pasłancoŭ ahałasiŭ na ŭvieś śviet, što jon škidaje z siabie łancuhi rasiejskaj niavoli dy stanovicca volnym i niezaležnym narodam. Ale kab dasiahnuć hetaha vialikaha aktu, dyk trebała prarabić vialikuju rabotu. A hetkaja rabota była praroblena na Usiebiełaruskim Kanhresie ŭ Miensku, jaki praciahvaŭsia ad 18 da 31 śniežnia 1917 hodu.

Vialikaja Biełaruskaja Rada zaplanavała sklikać hety kanhres na 18 śniežnia ŭ Miensku. Abłaśniki*) zaplanavali sklikać hetki samy kanhres u Rahačovie na 20 śniežnia, jakija hedak sama zaprašali biełaruskija arhanizacyji prysyłać svajich delehataŭ na jichny kanhres. Heta rabiłasia dziela taho, kab uvieści ŭ błud biełaruskaje hramadztva, kab jano nia viedała na katory kanhres pasyłać svajich delehataŭ, kab hetym sarvać ci asłabić toj kanhres, jaki mieŭ adbyvacca ŭ Miensku. Vialikaja Biełaruskaja Rada pačała pieramovy z Abłaśnikami kab abjadnacca z jimi dy sklikać adzin Usiebiełaruski Kanhres. Pośle doŭhich pieramovaŭ Abłaśniki zhadzilisia z svajimi delehatami pryjechać u Miensk. Jany zhadzilisia pajechać u Miensk nie dziela taho, kab abjadnać u vadzin kanhres usich delehataŭ ad biełaruskich arhanizacyjaŭ, ale jany pajechali dziela taho, što spadziavalisia na svaje siły, što patrapiać pavieści pracu kanhresu na škodu biełaruskaha nacyjanalnaha adradžeńnia, bo mieli dobrych pramoŭcaŭ dy atrymali ad balšavikoŭ vialikija sumy hrošy, kab spravakavać hety kanhres.

Na hety kanhres źjechałasia kala 1800 delehataŭ, dyk pieršyja dni siarod hetkaj vialikaj hramady nieznajomych miž saboj ludziej

*) U skorym času pośle Lutaŭskaj Revalucyji ŭ Rasieji, byŭ sklikany Sialanski Źjezd z usiej Rasieji. Hety Zjezd vybraŭ svoj Vykanaŭčy Kamotet, jaki mieŭ svaju sialibu ŭ Pietersburgu. Na toj źjezd pajechali pradstaŭniki ad biełaruskich huberniaŭ. Pradstaŭniki ad biełaruskich huberniaŭ u tym Vykanaŭčym Kamitecie załažyli svaju sekcyju. Jak sami rasiejcy, hedak i tyja delehaty ad biełaruskich huberniaŭ nie pryznavali Biełarusi za asobnuju krajinu, a biełarusaŭ za asobny narod. Jany nazyvali Biełaruś „Zapadniaja Obłast' Rossii", dyk voś hetu sekcyju delehataŭ ad biełaruskich huberniaŭ nazvali „Abłaśniki". Pa pachodžańni hetyja abłaśniki byli abo rasiejcy, abo biełaruskija reniehaty, a pa prafesyji rasiejskija uradoŭcy, ale nie sielanie.

panavaŭ chaos, dy naziraŀasia vidavočnaja prarasiejskaja tendencyja. Pabyvaŭšy na pasiadžeńniach hetaha kanhresu biełaruskija dziŭčaty-patryjotki, dyk viečaram pryšoŭšy damoŭ płakali z rospačy, bo nie spadziavalisia, što kanhres daść dla biełaruskaj adradženskaj spravy pažadanyja vyniki. Ale my ciapier bačym, što sprava była vyratavana, i kanhres daŭ bliskučyja vyniki, a mienavita — Akt 25 Sakavika. A hetamu spryjała dobraje kiraŭnictva, jakoje zaležyła ad niekalkich asobaŭ. Tut uspomnim niekalki proźviščaŭ:

Jazep Varonka pa prafesyji nastaŭnik, dva razy vybieraŭsia siabram „Hosudarstviennoj Dumy" ad sialan. Bačačy hetki vialiki zbor ludziej, jon unios prapanovu arhanizavać kanhres na parlamencki ład, i nastojliva damahaŭsia hetaha. Jamu była daručana heta rabota, i jon hetu rabotu paśpiachova vykanaŭ. Usie delehaty naležyli, abo da jisnujučych partyjaŭ, abo da asobnych hrupaŭ. Heta dało kožnaj frakcyji na svajim vuzkim pasiadžeńni padrobna abhavaryć toje ci jinšaje pytańnie dy na plenarnym pasiadžańni viedać za što hałasavać. Hetki paradak dapamoh biespartyjnym vajskoŭcam, sialanam, uciakačam ci rabotnikam trymacca svajho stałaha miesca, dyk navat mała śviadomyja ci j nieśviadomyja ŭ nacyjanalnym pytańni tut ŭśviadamlalisia, i na planarnym pasiadžańni hałasavali tak, jak było pastanoŭlena na pasiedžańni frakcyji. Hetki paradak pracy kanhresu nia daŭ mažlivaści Abłaśnikom zaharnuć ŭ svaje rady mała śviadomych ŭ nacyjanalnym pytańni vajskoŭcaŭ, sialan ci rabotnikaŭ, na što jany spačatku spadziavalisia.

Tamaš Hryb student lider partyji Biełaruskich Sacyjalistaŭ Revalucyjaneraŭ. Heta byŭ ščyry biełaruski patryjot dobry pramoŭca, praŭda časami nia vytrymany, bo moh pramoŭcu, jaki vykazvaŭsia na škodu biełaruskaha nacyjanalnaha adradžeńnia, na chadu vykinuć kalučuju repliku. Jon vielmi ŭdała raźbivaŭ dovody rasiejskich šavinistych i biełaruskich renehataŭ, kali jany davodzili, što niavarta tracić času na biełaruskaje nacyjanalnaje adradžeńnie. Jahonyja pramovy dziejali nia tolki na moładź, ale i na stałych sialan.

Janka Sierada veterynarny doktar byŭ staršynioj kanhresu j lideram badaj što samaj bolšaj frakcyji kanhresu — biespartyjnych vajskavikoŭ, siarod jakich była balšynie viaskovaj intelihencyji. Doktar Sierada čałaviek palityčnaha rozumu j dyplomatyčnaj vytrymanaści. Mažliva, što tolki dziakujučy jahonaj pilnaści i razvažlivaści praca kanhresu pry takich ciažkaściach była daviedziena da pažadanych vynikaŭ. Jon byŭ najzdalniejšy arhanizatar. Jaho lubili i ša-

navali nia tolki jahonyja prychilniki, ale j jahonyja palityčnyja vorahi prymušany byli jaho pavažać i šanavać. Šmat razoŭ Abłaśniki ŭ časie kanfliktu demanstracyjna pakidali salu pasiedžańnia kanhresu. Tady kanhres upavažniaŭ svajho staršyniu na pieramovy z Abłaśnikami. Jon jišoŭ i załahodžvaŭ kanflikt. Arhanizacyjnaja zdolnaść D-ra Sierady była vykryta na Źjeździe Vajakaŭ Biełarusaŭ Paŭnočnaha Frontu, dzie jon byŭ vybrany staršynioj źjezdu. Tam-ža jaho vybrali delehatam na Usiebiełaruski Kanhres, dzie jon hedaksama byŭ staršynioj. Jon byŭ staršynioj Vykanaŭčaj Rady Usiebiełaruskaha Kanhresu. Na histaryčnym pasiedžańniu 25 SAKAVIKA jon byŭ vybrany pieršym staršynioj (jak ciapier nazyvajuć prazydentam) Rady Biełaruskaj Narodnaj Raspubliki.

Apračа vyšej uspomnienych troch delehataŭ kanhresu (Dr. Sierada, Varonka i Hryb), jakija vyratavali kanhres ad razvału j pastavili jaho na naležnuju vyšyniu, tut treba uspomnić i čaćviertaha, a jim budzie U. Hałubok. Biezumoŭna šmat było delehataŭ kanhresu, jakija nia byli znajomy z biełaruskaj mastackaj litaraturaj z biełaruskim mastackim słovam. Ale kali jany pabyvali na kancertach Hałubka, dyk zachapilisia biełaruskim nacyjanalnym rucham i biełaruskim adradžeńniem.

Tut na emihracyji siarod našych hramadzian paŭstavali pytańni: „Ci vynosiŭ kanhres pastanovu na svajim pasiedžańni ab niezaležnaści Biełarusi?” Na heta pytańnie možna adkazać: „Tak” i „Nie”. Jak tut vyšej uspaminałasia, što usie pytańni, jakija mieli prachodzić praz kanhres, dyk pierš abhavarvalisia i vynosilisia pastanovy na frakcyjnych pasiedžańniach. Dyk voś jakraz heta pytańnie ab niezaležnaści Biełarusi na frakcyjnych pasiedžańniach pieravažnaj balšynioj prajšło. Heta pytańnie miełasia stavicca na plenarnym pasiedžańni kanhresu na 31 śniežnia 1917 hodu, kali-b jano biezumoŭna prajšło na plenahnym pasiedžańni dyk nabyło-b jurydyčnaje prava; a što jano prajšło-b, dyk heta viedali i delehaty kanhresu, heta viedali j balšaviki. Dyk voś kali pačałosia heta uračystaje pasiedžańnie, dyk Kryvošejin i Remnioŭ pryviali svajich uzbrojenych čyrvonahvardyjcaŭ, jakija z delehatami kanhresu blizka ŭsiu noč viali fizyčnaje zmahańnie.

Mažliva što ŭ niekaha moža paŭstać sumliŭ, čamu-ž heta na histaryčnym pasiedžańni 25 sakavika 1918 h. až 12 hadzin (z 6 hadz. viečara 24 sakavika da 6 hadz. rańnia 25 sakavika) pryšłosia znoŭ vałkavać heta pytańnie, kali faktyčna kanhres na svajich frakcyjach

vynies pastanovu ab niezaležnaści Biełarusi. Kali vybierali Vykanaŭčuju Radu Usiebiełaruskaha Kanhresu, dyk u jaje papaŭ hetki pracent Abłaśnikoŭ, jaki mieŭsia ŭ składzie kanhresu. Heta Vykanaŭčaja Rada Usiebiełaruskaha Kanhresu była papoŭniena pradstaŭnikami ad, miestaŭ, ziemstvaŭ i nacyjanalnych mianšyniaŭ (žydoŭ, rasiejcaŭ i palakaŭ), dyk voś z novymi ludźmi patrebna było nanava abhavarvać heta pytańnie i davodzić jim ab pravie biełarusaŭ kiravać svajim losam. Choć niekatarym z hetych novych radnych-čužyncaŭ i nie chaciełasia bačyć volnaj i niezaležnaj Biełarusi, ale nareščie pieravažnaj balšynioj była prahałošana niezaležnaja BIEŁARUSKAJA NARODNAJA RESPUBLIKA i byŭ padpisany AKT 25 SAKAVIKA. Pośle hetaha delehaty-Abłaśniki złažyli svaje mandaty Uradu BNR, tłumačučy heta tym, što toj chto pasłaŭ jich na Usiebiełaruski Kanhres, nia daŭ jim prava hałasavać za niezaležnuju Biełaruś. Hetta jany skazali praŭdu: jich pasłali balšaviki na kanhres, a balšavikom jak rasiejskim šavinistym niamiła bačyć niezaležnaj Biełarusi. **R. D.**

SPRAVIADLIVAŚĆ REDAKCYI „BAĆKAŬŠČYNA"

Redakcyja hazety „Baćkaŭščyna" u zaciemcy „Ad Redakcyi", źmieščanaj u Nr. 46-47 (530-531) za 27 listapada 1960 h., pierad artykułam „Pytańni parušanyja sp. K. Mierlakom", padała pačatak i kaniec lista da staršyni Rady BNR, u jakim źviartałasia uvaha na pravodžanuju Redakcyjaj cenzuru i na nie źmieščeńnie u hazecie materjałaŭ prysłanych da druku staršynioj Biełaruska-Amerykanskaha Zadzinačańnia.

U hetaj-ža zaciemcy „Ad redakcyi" namahajucca davieści, što nijakaj cenzury nie pravodzicca, ale nia drukujuć tolki „niekatarych pisaninaŭ sp. Mierlaka" i jak dovad źmiaścili vyšejuspomnienyja vyniatki z naŭmysnymi techničnymi pamyłkami pry pierapisvańni tekstu z łacinki na kirylicu. — Biazumoŭna, aŭtar nie zaličaje siabie da movaviedaŭ ci stylistych, bo palityčnaja kanjuktura u Zach. Biełarusi, jak i u BSSR, nia kažnamu davała mahčymaści vučycca i kančać biełaruskija škoły, jak tym, što siańnia viedami biełarusiki dobra padzarablajuć.

Ab pravodžanaj Redakcyjaj „B." cenzury dobra viedama biełaruskim žurnalistym i padpiščykam, jakija tolki tamu bolš i nie supracoŭničajuć. Heta i jo adnej z pryčynaŭ, čamu „B." stałasia biaztvaraj i nia cikavaj Biełarusam.

Materjały, jakija Redakcyja „B.” nazyvaje „pisaninaj” nie źmiaščalisia tolki tamu, što u ich **krytykavałasia** palityka, jakuju pravodziać redaktary hazety z svajmi apiekunami.

U dovad vyšejskazanaha dapaŭniajecca list da staršyni Rady BNR i pryvodziacca fakty, jakija śvietčać ab „spraviedlivaści” Redakcyi „Baćkaŭščyny”.

1. Redakcyja „B.” admoviłasia nadrukavać memaryjał złožany Dziaržaŭnamu Sakrataru ZŠA u spravie kanferencyi na najvyšejšym uzroŭni, jaki byŭ nadrukavany u **„Kongressionał Rekord”.**

2. Pramova staršyni Hałoŭnaje Upravy BAZA na IV sustrečy Biełarusaŭ Paŭn. Ameryki u Cleveland, na padstavie jakoj byli pryniatyja rezelucyi, Redakcyja „B.” nie nadrukavała.

3. Materjały z dyskusii na pradvybarčym viečary, na jakim prysutničali pradstaŭniki Demakratyčnaj i Respublikanskaj partyjaŭ, Redakcyja „B.” taksama nie nadrukavała.

Nia treba dadumoŭvacca, što hetyja materjały nia byli nadrukavanyja z taje pryčyny, što u ich pasredna abo bespasredna źviartałasia uvaha na prarasiejskuju palityku Amerykanskaha Kamitetu abo dziejnaść niekatarych asobaŭ źviazanych intaresami asabistaha charaktaru.

Adkidańnie materjałaŭ Biełaruska-Amerykanskaha Zadzinočańnia i pravodžanaja Redakcyjaj „B.” cenzura źjaŭlajecca nie demakratyčnym aktam, ale pieradusim aktam škodnym Biełaruskamu Vyzvalnamu Ruchu.

Redakcyja „Baćkaŭščyny” u svaim liście ad 5 lipienia 1960 h. niadrukavańnie memaryjału tłumačyć nastupna: „B.” nie nadrukavała memarandumu BAZA dziaržaŭnamu sakrataru ZŠA u spravie kanferencyi na najvyšejšym uzroŭni, bo uvažała, što nia mieŭ jon i mieć nia moh nijakaj palityčnaj vahi”.

Adkul Redakcyi „B.” viedama, što memaryjał nia mieŭ i nia moh mieć nijakaj palityčnaj vahi? Čamu nie padała, na jakoj asnovie Redakcyja zrabiła hetaki vysnaŭ?

Dapuścim, što heta było „vyłučnaje stanovišča sp. Mierlaka”. Adnak i jano nie paźbiehła cenzury Redakcyi „Baćkaŭščyny”, bo „Kryvickaje Navukovaje Tavarystva” było vyčerkniena Redakcyjaj ź liku siamiejnych arhanizacyjaŭ, i heta, chiba dziela taho tolki, što siabrami hetaje arhanizacyi źjaŭlajucca radnia redaktara „Baćkaŭščyny”.

Cynizm Redakcyi „Baćkaŭščyny” nia byŭ-by takim nachabnym, kab u hetym-ža numary jana nia vykinuła z dapiski „Hadavy schod Biełaruska-Amerykanskaj Dapamohi (BAD)”, jakaja navat była uzhodniena z Upravaju BAD nastupnaha abzacu: „U dyskusyi była źviernutaja uvaha na patreby pašyreńnia dziejnaści Dapamohi i arhanizacyju pradstaŭnictvaŭ BAD u Francyi dy rearhanizacyju isnujučaj reprezentacyi u Niamieččynie. Niekataryja prysutnyja, a u asablivaści Dr. Janka Stankievič damahaŭsia nieadkładna parvać dačynieńni z Biełaruskim Nacyjanalnym Kamitetam, i dla arhumentacyi pračytaŭ svoj artykuł, nadrukavany svaiho času u „Siaŭbicie”, a jaki Redakcyja hazety „Baćkaŭščyna” admoviłasia źmieścić. Choć byli takija, što padzialali pahlad dr. J. Stankieviča adnosna biaździejnaści Biełaruskaha Nacyjanalnaha Kamitetu i cenzury Redakcyi „Baćkaŭščyna”, adnak jahonyja zakidy pad adrysam Sacyjalnaha Referenta Biełaruskaha Nacyjanalnaha Kamitetu byli adkinutyja”. (List BAD da Redakcyi „B.” ad 8 listapada 1960 h.).

Na asnovie vyšejpadadzienaha, karotkaha i niekampletnaha, materjału biełaruskaje hramadztva ahułam, a siabry BAZA u asablivaści, majuć nahodu **pierakanacca,** čamu Redakcyja „Baćkaŭščyny” nie drukavała pasyłanych joj materjałaŭ dy zaniać adpaviednaje stanovišča adnosna jaje **namahańnia abnizić aŭtarytet Biełaruska-Amerykanskaha Zadzinočańnia,** niahledziačy na toje, što balšynia jaje čytačoŭ u Amerycy źjaŭlajecca siabrami hetaje arhanizacyi.

K. Mierlak
Staršynia Hałoŭnaje Upravy BAZA

New York, 17 studzienia 1961 h.

OJ NA PIERŠY DZIEŃ (vałačebnaja)

Oj, na pieršy dzień, dy Vialikdzień, Chrystos uskros, Syn Božy!
Vałačobniki — ludzi dobryja. ” ” ” ”
Oj, źbiralisia, šychavalisia ” ” ” ”
Kali doma pan, ty da nas ustań. ” ” ” ”
Umyjsia bieleńka, utrysia sucheńka ” ” ” ”
Abuj boty ty kazłovyja. ” ” ” ”
Padpiaraž pojas ty dy šaŭkovieńki ” ” ” ”
Nadzień šapačku dy babrovaju. ” ” ” ”
Nadzień šubačku atłasovuju. ” ” ” ”
Adčyni akno, pahladzi u humno. ” ” ” ”

Adčyni druhoje, pahladzi u pole. " " " "
Što dy na tvaim polu dziejecca. " " " "
Dziva dziejecca — žyta siejecca. " " " "
Nie kažy išci, kažy daravać. " " " "
A dary našy nievialičkija. " " " "
Pačynalničku pa dziasiatačku. " " " "
A miechanošy oj, dy try hrošy. " " " "
Kašałanošy dy piroh k nosu. " " " "
A muzyku, oho, horka dolačka, — " " " "
Kvarta harełki, syr na talerku. " " " "

Ź BIEŁARUSKICH VIEŚNIAVYCH PIEŚNIAŬ

A MY LADA KAPALI

Razam: A my lada kapali, kapali,
Zialona naša dubrova, dubrova.
Žanki: A my prosa siajali, siejali,
Zialona naša rutačka, žoŭty ćviet.
Mužč: A my prosa vytapčam, vytapčam,
Zialona naša dubrova, dubrova.
Žanki: A my koni vypuścim, vypuścim,
Zialona naša rutačka, žoŭty ćviet.
Mužč: A my koni pabiarom, pabiarom,
Zialona naša dubrova, dubrova.
Žanki: My za koni sto rubloŭ, sto rubloŭ,
Zialona naša rutačka, žoŭty ćviet.
Mužč: My nia chočam tysiača, tysiača,
Zialona naša dubrova, dubrova.
Žanki: A my damo dzievańki, dzievańki,
Zialona naša rutačka, žoŭty ćviet.
Mužč: Za dzievańki słova nie, słova nie,
Zialona naša dubrova, dubrova.
Razam: A my lada kapali, kapali,
Zialona naša dubrova, dubrova.

Vydaviec-Redaktar (Publisher-Editor): Rev. Francis Czerniawski

DOBRYJA RADY BIEŁARUSKIM DZIEJAČOM
(Z nahody Enskaha źjezdu)

Staršynia: Mocna kryčać na pamačnikoŭ, kantrol pakidajučy Bohu.

Sakratar: Kiravać kiraŭnikom i chavać ad jaho usie sakrety.

Skarbnik: Scierahčy, kab u raviziju była kasa poŭnaja, a na budni — svaja skarbonka nie pustaja.

Archivaryjus: Trymać dakumenty u paradku i sakrecie, apryč samych najvažniejšych.

Redaktar: Pisać tak, kab nichto ničoha nie zrazumieŭ i kab usie čakali, što dalej budzie.

Čytač: Śmiejsia, dzie nia treba, bo dzie treba, tam druhija śmiajucca.

Śviatar: Jon śviaty tolki na śviata.

Ihumien: Nie kažy nikoli nikomu, kudy sam vychodziš z domu!

Manach: Pamahaj ihumienu, kali jon ničoha nia robić.

Probaršč: Słuchaj biskupa uvažna, a rabi svajo advažna.

Vikary: Pažadaj parachu ščaślivaj śmierci u svajej dobraj intencii!

Biskup: Trejčaj bahasłavi kažnaha i nie kažy ničoha važnaha.

U redaktara. Žonka: — Syryja drovy, tak čadziać, što cełу dzień hałava balić — až traščyć! Muž: — A u mianie cełу hod hałava balić, što padpiečyki nia płaciać.

Synok: — Tata, chto taki karektar? Baćka: — Heta taki pracaŭnik, jaki usich papraŭlaje, a sam nikoli nie papraŭlajecca.

U majsterni. — Chłapčuk: — Spadaru majstar! Tata procić papravić hadzinnik, bo jon, jak nakručim, niajdzie i, jak nie nakrucim, dyk taksama nia idzie! — Majster: — Dziŭny! taksama jak u mianie sabaka: jak nakormim, jon hałodny i, jak nie nakormim, dyk taksama hałodny.

U susiedziaŭ. — Našto zamykaješ chatu? Złodziej, jak zachoča, dyk usioroŭna dalezie. — Dalezie, ale niachaj i jon papracuje, kab moh na lepšuju turmu zarabić.

Zahadki: 1) Jakaja vada pławaje pa niebie? 2) I staić i chodzić; Sam nie viedaje, što pakazyvaje; Rana spać nie daje, a viečaram kruču jamu vyšy. 3) Staić biaz noh; Jak kryllami machaje, Dyk saŭsim nia lataje, A ludzi ź jaho chleb jaduć.